

Izhaja
vsaki mesec na
2 polah in velja
v Ljubljani
za celo leto
4 gld.,

PRAVNIK

slovenski.

po pošti pa
4 gld. 20 kr.;
za vse dijake
in narodne
učitelje samo
2 gld. 20 kr.

List za pravosodje, upravo in državoslovje.

Budim pravica.

Vigilantibus jura.

Izdavatelj in vrednik **dr. J. R. Razlag**, odvetnik.

Sodništvo.

(Dalje.)

Na Slovenskem smo imeli pred letom 1848 grajščinske (patrimonialne) sodnije in le v pokrajinah, kjer so bile o prvih francoskih vojskah premene vpeljane, tudi cesarske okrajne sodnije, poleg teh pa mestne in deželne sodišča, po tem prizivno sodnijo v Celovci. Do leta 1850 so vse grajščinske sodnije nadaljevale svoje delovanje kakor cesarske in po tem do leta 1854 je bil pravosodni ustroj blizo enak današnjemu; do leta 1868 pa je na prvi stopinji bilo spet združeno pravosodje s politično upravo v vseh deželah, kar se je omenjenega leta spet postavilo v poprejšni stan.

Uprava zadeva mnogostranska opravila gledé posamnih ljudi, občin, dežel in države in o svojem času hočemo govoriti tudi o tej stroki sodstva, kteremu se pravi upravno sodstvo. Za sedaj ostanimo pri samem pravosodji, ktero se razdeljuje v dve poglavitni veji, namreč v državljansko (civilno) in v kazensko pravosodje.

V državljanskih zadevah, to je v prepirih o zasebnih (privatnih) pravicah, kateri navstanejo med državljani samimi, ali tudi med državljani in državo, ktera pa tukaj le kot

pravna osoba nastopi, hoče država samo pravo spoznati, da se izvrši. Kar zadeva prepire med zasebniki, ni država drugače vdeležena, ter ji je edino le na tem ležeče, da je razsodba primerna pravnim razmeram in da se državljani tega popolnoma prepričajo, da torej pravna zavest državljanov ostane ne samo nežaljena, temuč da je vedno budniša. Take razsodbe pa le morejo izhajati od mož, kateri so se pravoznanstva temeljito naučili in kateri so na vsako stran tako neodvisni, da se ne more misliti, da bodo enostransko sodili, ampak ne gledé na stranke ali na državno skupnost edino le pravo in pravici odgovarjali; torej se mora trditi, da so pravne zadeve državljanov le v rokah znanstveno izobraženih in neodvisnih sodnikov varne. Da so porote vrhunec naprednega pravosodja pri vseh izobraženih narodih, smo že drugot povdarjali in znano je že vsakemu mislečemu državljanu, da ravno porotniki sodijo o dejanjih, dogodkih in sploh o razmerah, pri katerih ni ravno potrebna pravoznanska izurjenost. Država sama t. j. oblastniki vlade in njeni upravniki pa deloma nimajo tistih pravnih znanosti, deloma pa ne uživajo tistega zaupanja, kakor samo za pravosodje postavljeni sodniki, torej se država mora do teh obrniti, da zanesljivo zve, kaj je pravo v vsakem posamnem primerljeji in kateri pravdajočih se strank se ima podeliti državna obramba.

Ravno ista razmera veljavna ostane, ako je država sama taka stranka, ker tudi tokrat se praša za pravo, katero imajo edino le sodniki izreči. V takih privatnopravnih prepirih se država odreče svoje moči in lastnega razsojanja, ker v pravni državi nihče ne sme biti sodnik v lastni zadevi in ker država svojim prebivalcem ne bode škode delala, ampak se podvrže izreki nepristranskih sodnij, sicer bi se sumilo, da vendar kakor gospodujoči oblastnik nasproti stoji pravno enakim, ker samo v privatnopravnih razmerah je nasproti stoječim strankam tudi le stranka, da po takem ne sme obveljati njena volja in njena gmotna (materialna) korist ali dobiček s tem, da bi se žalilo sveto in vsem enako pristopno pravo.

Kar pa zadeva javno pravo, t. j. kadar država kakor država zahteva od svojih državljanov marsiktere reči, se ona praviloma ne podvrže izrekom sodnij. Načelo državnega ravnanja v tej stroki delovanja tudi ni pravna postava na sebi, temuč obči blagor ali obče dobro cele skupnosti (*salus publica*), torej država v teh zadevah ne more pripoznavati sodnijskih izrek, ker bi se njena neodvisna volja stavila pod sodnije, kar bi nasprotovalo njeni najvišji moči v javnih zadevah; vendar pa državna suverena oblast v vseh svojih dejanjih ne sme prava prestopiti, torej pravo tudi v tej stroki delovanja za obči blagor omejuje samovoljnost. Državna oblast mora pravo v razmerah proti svojim državljanom poznati in to pravo tudi spoštovati, sicer si ne zasluži zaupanja in bi se za vladanje popolnoma nesposobno skazala, kar se nahaja v trinožnih državah, ne pa v ustavnih pravnih državah z izobraženimi državljani.

Ena važna vrsta pod javno pravo spadajočih zadev je vendar, ktera zahteva razsojanje po sodiščih, ker se zavoljo posebnih razmer dotične razzodbe tudi naj bolje ustrojeni državni oblasti ne more zaupati in ker ta tudi za to nima pravnega poklica in volje, namreč kazenske reči. Pravica do kaznovanja je naj strahoviteja in vendar sila potrebna oblast vsake države in tukaj se mora pazljivo ogibati vsake zlorabe in tudi zanemarjanja, ker sicer drugi državljani nevračljivo škodo trpé. Pri tem se praša za najsvetejša in državni obrambi posebno priporočena dobra državljanov kakor življenje, svoboda, poštenje, telesna varnost in premoženje vsakega poedinega. Vsaki državljan in cela skupnost ima pravico zahtevati, da se ta človeška dobra samovoljno ne žalijo in da zapadejo pravični kazni le takrat, kadar to zahteva postava in pravna zavest. Razvidno je, da tudi tukaj imajo soditi le popolnoma neodvisni možje in znanstveno izobraženi sodniki, ker politični opravniki državne oblasti ali upravni uradniki za to nimajo niti potrebne znanosti in skušenosti, niti zadostne neodvisnosti in volje, torej se od njih v pravnih državah to tudi ne zahteva.

(Dalje sledi.)

Hudodelstvo težke telesne poškodbe.

(Spisal dr. V. Leitmaier.)

(Dalje.)

VII. O kazni hudodelstva težke telesne poškodbe.

ad *a.*

Mi smo že večkrat omenili, da §. 155 črk. *a* govori o onem primerljeji, v katerem storilec ima hudi naklep, svojemu nasprotniku kateri v §. 152 k. p. omenjenih hudih nasledkov napraviti, bodi si, da je iz njegovega dejanja težka poškodba ali lahka poškodba, ali pa da ni nobena poškodba nastopila.

Ako je iz ravnanja le kaka lahka poškodba ali pa ni nobena poškodba nastopila, je hudodelstvo samo poskušeno; ako pa nasledi iz dejanja kak v §. 152 k. p. omenjenih hudih nasledkov, vstanovi dejanje hudodelstvo po §. 152 k. p. in po §. 155 črk. *a.*

Če je ravno hudodelstvo le poskušeno, vendar je kaznovati s težko in poostreno ječo od 1 — 5 let, med tem, ko dognano hudodelstvo tedaj, ako je iz dejanja nastopil kak v §. 152 omenjenih nasledkov; če pa je storilec imel le sovražni namen, če ni hotel svojega nasprotnika težko (§. 152) raniti, se po §. 154 le z ječo od 6 mesecev do enega leta kaznuje. Iz tega izvira, da postava hujši namen ostrejše kaznuje, ne gledé na izid dejanja.

ad *β.*

V tem primerljeji, kakor tudi v primerljajih črk. *γ, δ, ε*, ni treba, da bi storilec imel naklep, svojega nasprotnika težko (§. 152) raniti; če pa tudi ta naklep ima, vstanovi dejanje hudodelstvo po §§. 152, 155 črk. *a* in *b.*

ad *γ.*

Navadno zvedenci rano takrat, kadar je dejanje s posebnimi mukami za poškodovanega združeno bilo, za težko za

se/spoznavajo, in se bo tedaj poškodba po členu 152 in 155 črk. c za hudodelstvo imela; pa tudi takrat, kadar je poškodba za se le lahka, jo bodo zvedenci praviloma zavoljo tega, ker je dejanje s posebnimi mukami združeno bilo, za težko spoznali. Vsakakor pa se mora tako dejanje, ne gledé na kakošnost poškodbe, kakor hudodelstvo po tem členu kaznovati.

ad δ.

Da se je napad v zvezi z drugimi po dogovoru zgodil, se more le takrat reči, kadar se so vdeležniki boja zarotili, koga napasti in hudo z njim ravnati. Pojem „zarota“ (conjuratio, complot) pa zahteva, da se ta dogovor popred zgodi, tedaj ne v tem trenutku, v katerem se začne dejanje in da se govori o namenjenem dejanji. Ako tedaj n. p. Albert Janeza napade, Tone, Loyro in Jože pa Albertu brez dogovora na pomoč pridejo ter vsi Janeza tako pretepejo, da je bil Janez težko ranjen, je sicer bil napad v zvezi z drugimi, pa ne po dogovoru. Proti storilcem se bo tedaj moralo v tem slučaju postopati po §. 157 k. p., ako se ne da izkazati, kdo je Janeza težko ranil.

Ako so se pa Albert, Tone, Lovro in Jože pred pogovorili, da bodo Janeza napadli in pretepli, da se ga bode v ta namen Albert prvi lotil in da bodo drugi še le po tem pritekli in se Janeza lotili, in ako iz napada nastopi kaka težka poškodba v smislu člena 152 k. p., se morajo vsi, ki so se vsled dogovora napada vdeležili, tedaj vsi zarotniki hudodelstva težke telesne poškodbe za krive spoznati in po §. 155 k. p. obsoditi, če se ravno ne da izkazati, ali če se tudi izkaže, kdo je poškodovanega težko ranil, kajti v tem primerljeji se mora postopati po pravilu člena 5. k. p., po katerem so vsi zarotniki odgovorni za zarotne nasledke.

Da se je napad zasedno storil, se more po razsodbi naj višje sodnije od 21. avgusta 1851 le takrat reči, kadar napadeni ni mogel niti prevideti napada, niti se braniti proti napadu.

ad *ε*.

Težka poškodba postane takrat življenju nevarna, kadar je organ ali organski sestav, ki je po njej poškodovan ali v svojih opraviilih moten, za življenje ne samo važen, ampak tudi neobhodno potreben. Se vé, da pristaja izrek, ali je kaka poškodba življenju nevarna, zvedencem, namreč sodnim zdravnikom.

Treba ne bo omeniti, da se več primerljejev tega člena v enem slučaju zediniti more, n. p. ako iz napada, ki se je v zvezi z drugimi po dogovoru zgodil, nastopi kaka težka, življenju nevarna, z pokaženjem zdravja za najmanj trideset dni združena poškodba, se računi dejanje za hudodelstvo po §. 155 črk. *b*, *d* in *e* i. t. d.

To hudodelstvo se dalje kaznuje *c* z ječo od šestih mesecev do enega leta, oziroma z ječo od enega do petih let.

Po §. 154 k. p. se kaznuje hudodelstvo težke telesne poškodbe v primerljajih členov 152 in 153 k. p. z ječo od šestih mesecev do enega leta, pri obtežavah pa z ječo od enega do petih let. Tako se ima tedaj kaznen predmetnega hudodelstva izmeriti, ako se nima odločiti kaznen po §§. 155 in 156 k. p.

Kar odmerjanje kazni zadeva, se mora obzir jemati na določbe §§. 32 in 33 k. p. in na določbe, ki se nahajajo v tretjem, četrtem in petem poglavju kazenskega zakonika. Kazen se mora namreč na tanko po postavi odločevati in se ne sme ne ostreje ne rahleje odmerjati, kakor postava napoveduje. Tudi se praviloma ne more nobena druga vrsta kazni hudodelniku naložiti, kakor ktera je v postavi ustanovljena. Pri izmerjanji kazni se mora tudi obzirati na obtežave n. p. ako dejanje v več obzirih ustanovlja hudodelstvo, postavim, ako se kdo iz namena člena 155 črk. *a* težko in nevarno za življenje poškoduje (§§. 152, 155 črk. *a* in *d*), ako je hudodelnik več raznih hudodelstev doprinesel, ako je že bil zavoljo ednakega hudodelstva kaznovan, ako je dejanje ponovil, ako je hudodelstvo dobro preudaril, če je škoda ali

nevarnost velika, če je druge zapeljal, če je bil začetnik i. t. d.; kakor tudi na olajšave n. p. ako storilec še ni dva-deset let star, je slabega razuma, njegova zreja zelo zane-marjena, ako še ni bil kaznovan, če je hudodelstvo iz strahu, iz pokorščine, iz naravnega človeškega občutja doprinesel, ako je škoda majhna, povrnjena i. t. d. Po meri, kakor obtežave ali olajšave premagujejo, se mora po njih kazni postroovati ali pa zmanjševati. Ako se pa več in sicer takošnih olajšav skupej nameri, po katerih se poboljšanje hudodelnika za trdno upati sme, se more po §. 54 k. p. in po §. 286 kaz. postopnika postavni trpež kazni pod najnižjo mero skrajšati in ako gre le za tako hudodelstvo, za katero kazni ni čez pet let postavljena, tudi ječa v lahkejšo stopinjo premeniti.

(Dalje sledi.)

Vvod v državljanski postopnik.

(Spisuje dr. Ivan Geršak v Ptui.)

A. Občni del.

I. Razvitek pojma državljanskega postopnika.

Najvišji namen države je, da izobraževaje državljane jim pomaga dospeti do zmirom višje stopinje dušnega in telesnega blagostanja.

Zato pa ima nalogo varovati osobo človeka, ter njegovo premoženje, drugači ne more doseči tega blagega namena. To nalogo spolnuje s tem, da postave (zakonike) daje, po katerih se imajo državljani ravnati, in da jih sili ravnati se po njih.

Vendar ji ni mogoče, za vsako priliko človeškega življenja že kakovo posebno postavo dati; večidel človek sam čuti po svoji vesti, ali je njegovo ravnanje pravo ali ne.

Pravila, kako se je treba proti drugim obnašati da je prav, imenujemo pravo.

Nektero teh pravil je pisano ter od najvišje državne oblasti potrjeno; pravno pravilo od države postavljeno pa je postava.

Mi imamo dolžnost po pravu ravnati, pa tudi pravico terjati, da tudi drugi po pravu ravnajo. — Glede na pravo ima toraj vsaki državljani nekatere pravice, ki so pa po postavi omejene. Ta meja pravic se imenuje pravni okrog ali pravokrog posameznega človeka; vsaki državljani ima toraj svoj pravokrog. Kdor v mejah svojega pravokroga živi, ta živi prav, v teh mejah je pa tudi čisto svoboden, v svojem pravokrogu uživa postavno svobodo.

Brž pa, ko prekorači te meje ter sega v pravokrog svojega sosedu, ne ravná več pravično, ampak krivično; pravica razžaljenega sodržavljana se bode vzdignila zoper njega; v svojem pravokrogu zmoteni sosed bode se začel braniti zoper krivico, zoper krivično njegovo ravnanje.

Vsaki izmed teh dveh sosedov hoče imeti pravico, tako nastane pravno nasprotje. Napadeni pravičnik se bode s celo močjo svoje pesti ustavljal napadniku krivičniku; ta pa bode ravno tako s pestjo nasprotoval in tako navstane prepír.

Prepír mora nehati; državljani hočejo biti mirni ter pošteno živeti. Prepír pa se konča bodi si po samolastni pomoči prepírníkov, bodi si po pomoči koga tretjega, ki prepír presodi ter ga potem siloma vstavi.

V obče je pa državi na tem ležeče, da se državljani ne kavsajo sami, ampak da njih prepír višja oblast presodi ter stranke umiri; ta višja oblast je pa država sama, véasi tudi izbrani sodnik. — Vsaki v svoji pravici moteni, v prepír zapleteni državljani si mora hitro izbrati sodnika, do kterega ima zaupanje sam in pa njegov nasprotnik; ko se pa ne bi pogodila zastran sodnika, se mora koj obrniti do najvišje oblasti, do sodnika, od države zato postavljenega, kteremu se prepír zazloži. Pred sodnikom se prepír imenuje pravda. Sodnik potem zasliši obe strani in presodi pravdo; od tod se prepírniki imenujejo stranke ali pa tudi pravdarji.

Stranke iščejo pravico, sodniki jo pa „delijo“. Da jo pa sodnik „najde“, mora država predpisati, kako je treba „postopati“, da se pravica najde in pravda razsodi. Ti predpisi so pa postave, kterim pravimo postopnik; obsega toraj vse tiste postave, ki določujejo, kako se je treba obnašati v sodnijskih rečeh.

II. Razmerje postopnika proti drugim pravnim vednostim.

V naravi človeški ter državni je ležeče, da so postave nepopolne. Toraj je mogoče, da marsiktero pravo ni postava, in da marsiktera postava ni pravo.

Postavodajstvo toraj le takrat napreduje, ako preklicuje slabe postave, ter namesto njih vpeljuje dobre nove.

Zato se vednost prava razdeljuje v dve vrsti na vprašanji, prvič: kakove so postave? in drugič: kakove bi imele biti? Prvi vrsti se pravi vednost obstoječega (pozitivnega) prava; drugi pa filozofija obstoječega prava. Nas po deželi mika le vednost obstoječega prava; za njegovo modrovanje naj skrbijo učitelji višjih šol in postavodajalci v deželnih in državnih zborih.

Ako pravo uredjuje razmere posameznega državljana kot uda države proti državi kot celoti, se imenuje državno pravo ali tudi národno pravo; ako uredjuje razmere samostalnih držav med seboj jedne proti drugi, se mu pravi meddržavno ali tudi mednárodno pravo; ako pa uredjuje razmere državljanov tiste države med seboj, se imenuje državljansko pravo. Bukve, zadržujoče državljanske postave ali zakone, se imenujejo državljanski zakonik.

Ko bi državljeni in narodi zmirom po pravu in po postavah ravnali, bi imeli raj na zemlji. Ali zemlja šteje tudi dosti hudodelcev, pregrešnikov in prestopnikov, ki po hudobnem naklepu ali iz gole nemarnosti žugajo kaliti mir in spravo v državi. Njih hudodelstva segajo ali zoper občno varnost na ravnost v državni zvezi, v javnih naredbah ali v javnem zaupanju; ali pa žalijo varnost posameznih ljudi na osobi, premoženji, svobodi ali drugih pravicah. Zato sta postavljena kazenski zakonik in kazenski postopnik, po katerih se hudobneži kaznujejo, da se vzdržuje občni, javni mir.

Ako pa kdo komu krati pravice, ki se samo njega tičejo, na katerih občinstvu ni nič ležeče, dokler toraj le dve stranki imate prepir med seboj zavoljo kakove zasebne (privatne) pravne razmere, se mora vsaka stranka ravnati po državljanskem postopniku, postavljenem za državljanske razmere. Na vprašanje, kaj imam terjati, odgovarja državljanski zakonik; na vprašanje pa, kako imam to pravico terjati, odgovarja državljanski postopnik.

III. Važnost državlanskega postopnika.

Uči nas zgodovina, da se pravo nikjer pri nobenem narodu ni našlo že gotovo, temuč da se je razvijalo iz dejanskega življenja. Ravno tako se še tudi današnji dan razvija iz dejanskega življenja, ter se kaže v oblikah, katerih naši očaki poznali niso. Ta razvoj, kažoč se v človeškem prizadetji in početji, je pa položen v naše čutstvo, v našo vest; svesti smo si ga le takrat, kadar sprejme kakovo obliko, ter stopi pred naše oči na beli dan; a sodnijski postopnik je klical to v človeškem sreču spéče pravo na dan. Preporna reč se je namreč javila sodniku, sodnik jo je razsodil ter pravo našel, to pravo je izgovoril v svoji razsodbi, ktera je tožniku dala pravico, ali ga je pa odvrgla. Ker se pa v dejanskem življenju ponavljajo edne in iste prikazni, se je tudi pred sodnikom isti primerljeji večkrat ponavljal; sodnik ga pa je tudi jednako razsojeval.

Tako je s časom vsaki državljan že, za naprej vedel, kako se bode taki primerljeji prihodnjič razsodil, vedel je, kaj je pravo v tem primerljeji. Ako se je po tem za take primerljeje najdeno pravo izreklo v posebnem stavku, in ako se je od postavodajne državne oblasti postavilo za merilo prihodnih jednakih primerljejev, je postala postava ali zakon. Pojma prava in postave bi se torej imela pokrivati: kar je prav, naj bo postava, kar je postava, naj bo prav.

Sledi toraj, da so stranke v svoji pravdi pred sodnikom postopaje zmirom pravo in pravico iskale in našle. Zato se je še le iz državlanskega postopnika rodil državljanski zakonik, od tod važnost državlanskega postopnika. Kaj mi pomaga moja pravica, ako mi jo sosed svojevoljno tepta, ako pa sam nimam ni moči, ni vednosti, da bi si pravico branil? Izgubim pravico, ker ne vem postopati, da si jo ohranim. Nasproti temu pa se določil državljanskega zakonika večidel lahko zognem po pogodbi, ki mi postane postava namesto zakonika, „pacta dant legem contrahentibus“. Vednost državljanskega postopnika je toraj važniša, kakor vednost državljanskega zakonika, je pa tudi koristniša; dober postopnik krepi narodno zaupanje do sodništva bolj, kakor pa dober zakonik. —

IV. Pregled zgodovine državlanskega postopnika.

V naj starejih časih so narodi po svojih starešinih ustno in na javnih prostorih razsojevali. Občina je poslušala razpravljanje prepira in preiskavanje hudodelstva. Sodniki so pred občino sodili in razglašali rozsodbe. Večkrat je le takrat dobila rozsodba pravno moč, ako so jo tudi okoli stoječi poslušalci potrdili. Niso imeli nobenih pisanih postav, ampak pravo, katero so sodniki našli, se je v pravnih poslovcih podedovalo od roda do roda, kakor se podeduje pri naravnih narodih pojem kreposti in greha.

V srednjem veku so mesta prva začela izreke svojih sodnikov zapisovati si v mestne knjige; tje so si zapisovale tudi vse posebne pravice (privilegije), ktere so izklepala iz rok svojih knezov. Prava Prage in Dunaja so prešla pozneje tudi na druga mesta, ki so si njih najdeno in zapisano pravo prisvojila.

Važna doba pa nastane za razvitek prava, kadar so se kraljevine in kneževine lotile rimskega prava. Vseučilišča, izmed kterih je vseučilišče v Pragi prvo bilo osnovano leta 1348, so si precej prizadela, da se v avstrijskih deželah vpelje udelano rimsko pravo. V ozki zvezi z vseučilišči in z rimskim pravom pa je bilo tudi cirkveno pravo.

Odsihmal je postala precej velika negotovost državlanskega postopnika; eni zagovarjajo stare pravice, staro pravo naroda; drugi trdijo, da je rimsko in cirkveno pravo veliko bolj razvito od narodnega slovanskega ali pa nemškega.

Še le leta 1678 je dr. Ivan Sutinger sebral in sestavil sodnijske običaje ter jih izdal pod imenom: „Verneuerte observationes practicae“. — Dolgo časa, čez 100 let so se sodniki in odvetniki ravnali po tej Sutingerjevi zbirki. Leta 1781 je bil dognan novi državljanski postopnik, pa čisto na podlagi Sutingerjeve zbirke, samo da se je nekaj skrajšalo, nekaj pa na drugo mesto odredilo; izdal se je pod imenom: „Allgemeine Gerichtsordnung“, to je: občni sodnijski red; po tem postopniku še današnji dan postopamo! Se ve da ni bil popolen, treba je bilo dostavkov; ti dostavki so že v prvih letih obširniši postali, kakor postava sama. Ta postopnik jako zavira dosego pravice, ter pravdanje dela jako drago; zato se je osnoval novi postopnik na podlagi ustmenosti in javnosti, o katerem se državni zbor po-

svetuje že več let brez vsega vpeha, tako da ni prevideti, kadaj bomo rešeni sedajnega zastarelega državljskega postopnika; dolžnost vsakega narodnega poslanca je, pozornost vlade obračati tje, kjer se državljanom naj večja krivica godi. Krivica pa se mi godi, ako se mi dosega pravice po slabem državljskem postopniku zavira.

V. Deli državljskega postopnika.

Vse postave o državljskem postopanju razpadejo v 3 dele, ti so: postopanje v prepirnih rečeh, postopanje v neprepirnih rečeh, in sodni ustav.

1. Državljski postopnik za prepirne reči določuje postopanje (red pravde), kako se razsojuje, kaj je moje in tvoje. Loči se v dva dela: navadni postopnik, obsegajoč postave za navadno (redno) postopanje; in okrajšani postopniki, upeljani zato, da se hitro postopa, ter varno za tožnika, bodi si, ker je terjatva jasna, uknjižena, menjična, ali trgovinska, bodi si, ker mu žuga nevarnost izgube terjatve ali posesti, bodi si, ker je stvar majhne vrednosti ali pa ker sega že deloma v javno pravo.

2. Državljsko postopanje v neprepirnih rečeh obsega postave o zapuščinskih razpravah, o varstvu in skrbstvu, sodnijskem položnji, vknižnji (intabulaciji), o ločnji zakonov, umrtvitvi pisem, fidejkomisih, o poverjenji prepisov in podpisov (vidimaciji in legalizaciji) in o pritožbah.

3. Sodni ustav obsega postave o sodnijah, namreč, kakove so, kako je jedna drugi jednaka ali podvržena; o sodnijskih osebah, sodnijskem opravljeniku, o sodnijski oblasti sploh gledé na predmet in osebe pravosodja (jurisdikcije ali pravilnik sodnje oblasti). —

B. Posebni del.

Kadar nam kdo krati kakovo osobno pravico, jo moramo iskati pred sodnikom, ter se ravnati po državljskem postopniku. To postopanje se začne po tožbi, v kateri pravnó stvar sodniku razložimo ter pravico od njega terjamo. Sodnik vsled tožbe začne razpravljanje po postopniku, da se pravnó stvar po obeh strankah na tanko razjasni; sodnik, ki razpravo vводи ter jo do konca pelje, dokler je za razsodbo zrela, se imenuje razpravni sodnik (*judex instructionis*); postopanje pred njim pa razpravno postopanje.

Kadar je razprava do konca dognana, jo sklene razpravni sodnik, pa jo dobi v roke razsodni sodnik (judex recognitionis), kateri pravdo razsodi z razsodbo. To pravdno postopanje se pravi razsodno postopanje.

Kadar pa je razsodba dobila pravno moč, mora obsojenec izvršiti, kar mu je v njej naloženo, drugače zmagalec razsodbo lahko predloži izvršnemu sodniku (judex executionis), kateri obsojenca sili, da jo izvrši. To pravdno postopanje se pa imenuje izvršno postopanje.

Po takem se celi državljanski postopnik razdeli v 3 oddelke, namreč: v razpravni, razsodni in izvršni postopnik.

(Konec sledi.)

Alj se zakrivi kdo hudodelstva §. 152 k. p. ako namesto tega, zoper kterega je imel sovražni namen, koga drugega težko poškoduje (aberratio)?

Občinski čuvaj Janez Š., ki je med drugim tudi na gozd Marka R. paziti moral, je imel Jurja F. na sumu, da iz tega gozda drva krade ter je to Marku R. tudi naznanil.

Dne 1. julija 1870 se je med 6. in 7. uro zjutraj podal zopet v omenjeni gozd, da bi, kakor je rekel, Jurja F. tam zasačil. Med potom se snide sè sinoma Marka R. — namreč z Jožefom in Francetom R., ko sta se ravno z dvema voloma v ta gozd peljala. Jožef R. se je z vozom moral po ovinku peljati, med tem, ko je France R. po pešpoti naravnost šel.

Ko je Janez Š. v gozd dospel, je zagledal Jurja F., za katerim je koj zavpil, naj ga čaka ter ga začel dolžiti, da drva krade. Juri F. je tajil ter Janeza Š. ničvredneža imenoval, kateri ga je zarad tega butnil, da je na tla padel. Kakor je Janez Š. terdil je Juri F. na to neki svojo sekiro popadel in mu zagrozil rekoč: „pes, umreti moraš“. Vsled te pretnje je po izpovedbah Jurja F. in Franceta R. Janez Š. svojo puško iz rame potegnil in jo na Jurja F. sprožil, kterega pa ni zadel, ampak Franceta R., ki je bil zadej ostal in kterega torej Janez Š. ni mogel videti. Rano, katero je France R. na ta način dobil, so zvedenci za tako spoznali,

da poškodovanega na opravljanji njegovega poklica nad 30 dni zadržuje.

C. kr. okrožna sodnija v Mostu je z rabsodbo od 21. januarja 1871 št. 5029 zavoljo tega dejanja Janeza Š. hudodelstva težke telesne poškodbe po §§. 152 in 155 b k. p. krivega spoznala in ga na kazen šestmesečne z dvakratnim postom vsaki mesec poostrene težke ječe in na platež stroškov kazenske ravnave in odškodnine 89 gld. obsodila.

Vsled obsojenčevega priziva ga je c. k. češka deželna nadsodnija tega hudodelstva z rabsodbo od 28. februarja 1871, št. 6638 nekrivega in le prestopka zoper varnost življenja zavoljo neskrbnega streljanja po §. 335 k. p. krivega spoznala in ga z obzirom na določbo §. 266 k. p. na kazen zapora 3 tednov obsodila. Razlogi: Dokazano je, da je Janez Š. 1. junija 1870 Franceta R. sè strelom poškodoval. Da bi to bil iz sovražnega namena storil, se ne more misliti in tudi ni dokazano, da bi Janez Š. svojo puško na Jurja F. bil nameril in sprožil, kajti v tem slučaju bi Juri F., ki je pred Janezom Š. komaj tri korake daleč stal, ne mogel na stran skočiti, ampak Janez Š. bi ga bil zadel. Juri F. sicer trdi, da je Janez Š. na njegove prsi ali na njegov trebuh nameril; ali ako bi to res bilo, bi Janez Š. poldrugi seženj črez Franceta R., ki je poltretji seženj niže na podolji stal, vstreliti moral in bi ga ne mogel zadeti v trebuh, kakor se je po spričanji zvedencev v resnici zgodilo. Pa ko bi se tudi misliti smelo, da je Janez Š. zares na Jurja F. nameril in, ker se je ta obrnil, Franceta R. zadel, kterega še videti ni mogel in zoper kterega tudi hudobnega naklepa ni imel, ker je ravno za korist njegovega očeta skrbel, bi se v tem dejanji vendar ne moglo hudodelstvo §. 152 k. p. najti; kajti po besedah tega paragrafa to hudodelstvo le tisti stori, kteri zoper človeka s sovražnim namenom tako ravna, da se mu je vsled tega ali (§. 134) vsled vmesnih vzrokov zdravje pokazilo ali zmožnost svoj poklic opravljati, odvzela, ali da se mu je težko pohabljenje naklonilo, torej nikomur drugemu,

kakor v pričujočem primerljeji, kjer ni bil Juri F. ranjen, na kterege se je nek merilo, ampak France R., ki v prepričelo nič ni bil vpleten. — Ker pa bi obtoženec po svojem poklicu puško le previdno rabiti moral, da ni za življenje ali zdravje kterege človeka nevarnosti in ker tudi ni bil v sili, da bi se z njo braniti moral, se je zakrivil prestopka zoper varnost življenja, ker je svojo puško vendar le na taki način rabil, da je vsled tega Francetu R. pohabljenje naklonil, kar bi že poprej znal pomisliti, vedé, da je ta šel za njim. Rzsodba prve stopinje se je torej morala spremeniti in obtoženec hudodelstva težke telesne poškodbe sicer nekrivega, ali omenjenega prestopka krivega spoznati.

Vsled priziva c. kr. državnega pravdnštva in obtoženca je c. kr. naj višja sodnija z rzsodbo od 27. aprila 1871, št. 4907 nadsodnijino rzsodbo iz sledečih razlogov potrdila: Po določnih besedah §. 152 k. p. je pri pojmu hudodelstva težke telesne poškodbe treba, da je poškodovani ali pohabljeni ravno tista osoba, zoper katero je v sovražnem namenu storjeno dejanje obtoženca namerjeno bilo. Da bi Janez Š. zoper Franceta R. kateri sovražni namen imel, se iz spisov kazenske obravnave ne more razvideti in zategadel je popolnoma opravičeno, da deželna nadsodnija v dejanji ni našla hudodelstva v §. 152 in 155 k. p. določenega. Rzsodba te sodnije se je gledé krivnje torej morala potrditi in kazen, ktera se je za prestopok §. 335 k. p. spoznala, je okoljščinam primerna.

Po enakih načelih, kakor v pričujočem primerljeji česka deželna nadsodnija, je §. 152 k. p. c. kr. najvišja sodnija tudi že prej razlagala, zlasti pa v plenarni rzsodbi od 3. decembra 1856, št. 11440 svoje razloge obširno razvila.

Razložniki kazenske postave, kakor Hye, Herbst, Kitka gledé §. 152 k. p. (v „allg. österr. Gerichts-Zeitung“ št. 3 letnik 1857) in drugi pisatelji §. 152 k. p. šploh v omenjenem smislu razlagajo z ozirom na razložek med „error“ in

„aberratio“, česar pa tukaj obširniše ne moremo razvijati, ampak le na omenjene pisatelje zavračamo.

C. kr. deželna nadsodnija v Gradci je §. 152 k. p. v eni noveji kazenski razsodbi v tem smislu razumela, da se hudodelstvo tega paragrafa tudi takrat doprinese, če se težko pohabljenje kteremu koli človeku nakloni, tedaj tudi drugemu, kakor zoper kterega je bil sovražni naklep. Dotični razlogi so sledeči: Beseda „desselben (tistega) v §. 152 se ozira na besede „einen Menschen“ (človeka) in ima tedaj ta pomen, da se vsled tega težko pohabljenje i. t. d. kteremu človeku (einem Menschen) nakloni, kar se posebno iz tega jasno razvidi, ker je v §. 152 k. p. §. 134 naveden, po kterem se umor tudi takrat stori, ako je iz morilčevega dejanja smrt kterega drugega človeka nastopila, kakor tega, zoper kterega je bil namen. Ker pa se §§. 140 in 152 k. p. na §. 134 k. p. sklicujeta, torej to pri umoru izrekoma navedeno načelo ima tudi veljati pri menj kaznjivi telesni poškodbi. —

Na kterem mestu je §. 134 v §§. 140 in 152 naveden in da je zlasti v §. 152 ravno za besedo „daraus“ postavljen, na to se v teh razlogih celo ni oziralo, tako da se je v tem primerljeji ostra razsodba I. stopinje na Slovenskem še na II. stopinji zdatno povišala proti enoglasnemu mnenju vseh razložnikov kazenske postave in proti veliki večini dosedajnih razsodeb v popolnoma enakih primerljeh.

Prekan, kupna pogodba ali pogodba na srečo.

Dne 1. junija t. l. so se na Dunaji vzdigovale srečke od 1864. leta in dobitok 15.000 gold. je prišel na vrsto 1197 št. 46. Kmalu po vzdigovanji se je podal Samuel J. v Krakovu v eno tamošnjih menjalnic, kferi so se koj po dokončanem vzdigovanji potegnjene številke in zadetki po telegrafu naznanili. Ko si je Samuel J. te številke zaznamoval, je hitel v K-evo trafiko, kjer še so štiri promese na prodaj

bile. Med temi promesami je po naključbi bila tudi gori omenjena vrsta in številka in Samuel J. jo je z odpustom 50 kr. ko trafikant ni bil nazoč, od kupčijskega pomočnika kupil, kateri je bil v trafiki postavljen in ta je Samuelu J. promeso koj izročil, brez da bi količkaj o dobitku slutil.

Kmalu potem je počil glas, da se je zadetek 15.000 gld. v Krakovu dobil in pokazalo se je koj, kdo je ta srečnež, ki ima dotično promeso.

Ko se je stvar zvedela, se je trafikant nemudoma podal k Samuelu J. in zahteval, naj mu da promeso nazaj. Ko pa ta tega ni hotel storiti, je trafikant šel k varnostni oblastniji, ktera pa se v to stvar ni hotela mešati.

Kupca je zavoljo nepoštenega ravnanja začela vest peči, in deloma tudi, da bi se v kazensko preiskavo ne zapletel, se je končno od svojih prijateljev vendar le dal pregovoriti, da bi stvar s prodalcem z lepa poravnal in obe stranki ste se torej pogodile (ko ste se celo že bile spoprijele), na izbrane sodnike, kateri so razsodili, ko se je promesa poprej v shrambo dala, da kupec mora promeso prodalcu vrniti in da mu od dobitka gre znesek 4000 gld.

Koj po razglasitvi te razsodbe je eden menjalcev promeso izplačal in obe stranki (kakor tudi izbrane sodnike) umiril.

Iz pravniškega obzira je ta primerljeje na več strani zanimiv:

Prvič se praša, ali se kupčevo dejanje more soditi kot prekana po §. 197 k. p., ker se je Samuel J. pomote ali nevednosti drugega z zvitim prigovarjanjem (predstavljanjem) ali dejanjem poslužil?

Drugič se praša, ali se je sklenilo iz civilno-pravnega stališča veljavno opravilo in sicer kupna pogodba, ktera bi se po splošnih pravilih o pogodbah in po posebnih o kupu soditi morala? V tem slučaju bi prodajnik imel samo pravico zahtevati odškodovanje zavoljo prikratbe nad polovico po §. 934 o. d. z.

Tretjič bi se znalo prašati, ali se pričujoči primerljivej morda ima soditi po pravilih o pogodbah na srečo (§§. 1267, 1269, 1270 in 1273 o. d. z.).

V tem slučaju bi stava ne bila veljavna, ker je kupec oziroma pogodnik, ki je srečko zadel, za izid že gotovo-vedel, pa to drugemu pogodniku zamolčal in se torej zvijače krivega storil.

Četrtič bi se dalo trditi, da se pogodba poprek ni sklenila, ker je prodalec le upanje dobitka prodal, med tem ko je kupec kupil dobiček, ki je že izsrečkan bil; gledé obeta in vzetja tedaj volja strank ni bila soglasna §. 861 o. d. z.

Trgovski pomočnik v pravdi svojega gospodarja ni sumljiva priča v smislu §. 142 c. ob. sod. postopnika.

France B. je tožil Antona C. na plačilo zaostale kupnine 98 gl. za poslano deželne pridelke. Toženec je po svojem zastopniku dr. Razlagu vgovarjal, da mu je tožnik, ker je poslani skipek bil pomankljiv in ni imel pogojenih lastnosti, obljubil odškodovanje za zgubo in kupčijski dobiček ter da mu je namesto tega odškodovanja odpustil plačilo kupnine v ostanku 98 gl., katero vendar sedaj s tožbo zahteva. Da se je ta dogovor zares sklenil, je toženec hotel dokazati sè svojim trgovskim pomočnikom Matijem H. in sè svojo dopolnilno prisego.

Zaslišanje svedoka se je dovolilo in ta je toženčevo povedbo gledé omenjenega dogovora popolnoma potrdil. Vkljub temu pa c. k. okrajna sodnija v Sevnici z razsodbo od 20. jun. 1870, št. 1248 ni spoznala na toženčevo dopolnilno, ampak na določivno prisego, katero je toženec tožniku zastran omenjega dogovora naložil. Okrajna sodnija je bila namreč mnenja, da je trgovski pomočnik sumljiva priča po §. 142 c. o. s. p., kateri §. se mora vzemati v širjem pomenu, kakor kaže §. 156 ogrskega civilnega pravnega postopnika, ki se poslužuje izraza „Dienstpersonen“, ne pa „Dienstboten“; povedba Matija H. torej ne more veljati za pol dokaza.

Vsled toženčega priziva je c. k. deželna nadsodnija v Gradci z razsodbo od 27. sept. 1870, št. 11822 na toženčevo dopolnilno prisego spoznala iz sledečih razlogov:

Vzrok sumljivosti, katerega je prva sodnija zastran priče Matije H. v mislih imela, ni vtemeljen; kajti §. 142 c. o. s. p. govori samo o „Dienstboten“ (družini, poslih), med ktere pa se „Handlungsgehilfen“ (trgovski pomočniki) ne morejo šteti niti po pojmu, kteri se v navadnem življenji besedi daja, niti po določbah postave. V katerem stanu so trgovski pomočniki svojemu gospodarju nasproti, o tem daja trgovska postava pravila in po tej postavi se njihova službena razmera od družinine bistveno razločuje. Zategavoljo pa tudi čl. 65 trg. post. une osebe, ktere pri kakem trgovskem obrtu službo družine opravljajo, od pravil, ki jih daje 6. naslov o trgovskih pomočnikih, izrekoma izključuje ter zastran njih na poselski red zavrača. S temi postavnimi določbami je med vrsto trgovskih pomočnikov in družino natančna meja zaznamovana in se tedaj določba §. 142 c. o. s. p. na prve ne more obračati in to tem manje, ko se tudi vzrok postave, namreč zadrega, v ktero vsled osobne odvisnosti službeča osoba pride, ako bi zoper svojega gospodarja pričati poklicana bila, na trgovskega pomočnika ne more obračati; kajti ta, kot pomočnik samo v trgovskih opravilih svojega gospodarja, goťovo ni tako strogo odvisen, kakor družinče, ki je le za domače opravila najeto in je po naravi svoje razmere k gospodarju ter po določbah poselskih redov in kazenske postave gospodarjevi oblasti domačega strahovanja podvrženo. Ker tedaj ta vzrok sumljivosti pri Matiji H. odpade, velja njegova svedočba za pol dokaza in za dopolnitev tega dokaza se tožencu mora pripustiti dopolnilna prisega.

Tožnik je prosil za dosojó in c. k. najvišja sodnija je razsodbo druge stopinje potrdila iz sledečih razlogov: Da se trgovski pomočnik ne more v eno vrsto staviti z družinčetom, se že iz govora v vsakdajnem življenji razvidi, po katerem se pod „družino, Dienstboten“ le taki služabniki

razumevajo, kateri v domačnosti svojega gospodarja živé, le nizka ročna dela in opravila oskrbujejo in pod domačim strahovanjem hišnega gospodarja stojijo. K takim služabnikom pa se trgovski pomočnik, tudi ko bi v rodovini trgovca ali trgovke stanovanje in živež poleg svoje plače imel, ne more prištevati, ker gospodar črez njega nima pravice domačega strahovanja, ker se trgovski pomočnik z višjimi opravi pečá, kakor jih družinče navadno oskrbovati mora in ker tudi trgovska postava, ki zastran razmere med trgovskim gospodarjem in pomočnikom daja vodila, med tem in drugimi pomagáči nižje vrste velik razložek dela.

(Razsodba najvišje sodnije od 5. aprila 1871, št. 14393 od l. 1870.)

Terjanje odškodovanja za poškodbo, ki so jo golobi na polji napravili.

Anton F. v Lesu je imel 200 do 300 domačih golobov, kateri so v ajdo Janeza H. letali in tam po spoznanji župana in dveh zapriseženih cenilcev za 50 gl. škode storili. Janez H. je za tega voljo Antona F. tožil na odškodovanje v tem znesku in prejšnji okrajni urad v B. je Antona F. z odločbo od 21. okt. 1865 obsodil na kazen 5 gl., na nadomestitev škode v znesku 50 gl. in na plačilu 3 gl. za stroške ter mu je vrh tega naložil, da preveliko število svojih golobov znižati mora. — Obsojenec je trdil, da ni dokazano, da bi njegoví, ne pa tuji golobi bili škodo napravili in da se tudi §§. 23 — 27 postave za poljsko varnost na poškodbo, ki jo golobi napravijo, ne more obračati.

Dunajska namestnija je z razsodbo od 29. nov. 1865 denarno kazen 5 gl. po milosti odpustila v drugem pa odločbo prve stopinje potrdila. — Poprejšno c. k. državno ministerstvo je ministerijalni utok, kateri po ukazu ministerstva znotranjih zadev od 5. marca 1858, št. 34, d. z. ni prepovedan, z razsodbo od 24. junija 1866, št. 1623 odbilo.

Dopolnitev obustne ravnave zavoljo pomanjkljivosti zastopanja ene stranke po sodniku, ki obravnavo vodi vsled §. 20 obč. sod. postop. in dvor. dekr. od 11. septembra 1784, št. 336.

Vsled prošnje Gregorja P. zoper Jožefa F. za izvršbino prisojilo zarad 20 gl. s pripadki je c. kr. okrajna sodnija v Ajdovšini z odlokom od 29. maja 1869 št. 4507 na podlagi pravomočne kazenske rzsodbe izvršbino prisojilo in izročitev tirjatve 200 gl., katero je nasprotnik pri svojem bratu Petru F. kot dolžni del po svojem očetu iskati imel, v znesku zahtevane terjatve 20 gl. in sodnijskih stroškov dovolila.

Ker pa Peter F. sodnijskega naročila ni spolnil, ga je Gregor P. tožil. Toženec je vgovarjal, da Gregor P. nima pravice tožiti in da terjatev, na katero je sodnija tožnika odkazala, ni vgotovljena; daljega razjasnila sodnik ni zahteval.

C. kr. okrajna sodnija v Ajdovšini je z rzsodbo od 7. oktobra 1870 št. 7137/327 po tožnem zahtevanju spoznala. Razlogi: Toženec izrekoma priznava, da svojemu bratu oziroma izvršencu Jožefu F. dolžni del v znesku 200 gl. dolguje, na dalje priznava, da je resnično prejel odlok od 29. maja 1869 št. 4507, s katerim se mu je naložilo od gori omenjenega dolžnega dela plačati tožniku unih 20 gl. in pripadke, ktere je Jožef F. temu dolžen in sicer tako gotovo, kakor bo drugače prisojeni znesek dvojno plačati moral. Peter F. le zategadel neče plačati, ker trdi, da tožnik nima pravice do iztoževanja prisojenega zneska.

Ker pa je ta vgovor zavoljo gori navedenega odloka nevtemeljen, je tožbino zahtevanje in quali kakor tudi in quanto vtemeljeno. — V prizivni pritožbi je trdil toženec, da ga sodnik ni zastopal, kakor bi po postavi moral in da mu načel sodnijske obravnave ni dovolj razložil, nadalje da je terjatev, katero Jožef F. pri tožencu iskati ima, le pogojna, kakor se iz bilježniškega pisma od 10. januarja 1857 št. 246 pod A razvidi, da se pristavljeni pogoj še ni spolnil in da bi se torej zastran te točke obravnava dopolniti morala.

C. kr. primorska deželna nadsodnija v Trstu je z razsodbo od 22. oktobra 1870, št. 5750 pritožbo vslišala, prvosodnijsko razsodbo zavrgla ter okrajni sodnji zaukazala, naj obravnavo dopolni in po tem novo razsodbo izreče. Razlogi:

Terjatev dolžnega dela v znesku 200 gld., katero ima Jožef F. pri svojem bratu Petru, je le pogojna in še le takrat svojo moč zadobi, ko bo upnik polnoleten ali ko se bode oženil. Akoravno se na to okoljščino, koja je sicer po bilježniškem pismu dokazana, v sedajnem teku pravde ne sme več ozir jemati, ker se je v prizivni pritožbi še le navedla, se iz dokazanih navedeb prizivne pritožbe vendar le razvidi, da toženca pri obravnavi sodnik ni zastopal, kakor bi moral in da od njega ni zahteval, da bi natančno povedal vse lastnosti terjatve, katero njegov brat pri njem ima, kar bi tem več potrebno bilo, ker je tožnik Gregor P. nemudoma plačilo zahteval. Zavoljo te očitvidne pomanjkljivosti v sodniškem zastopanju je torej upravičeno, da se razsodba prve stopinje zavrne in dopolnitev pomanjkljive obravnave naloži.

Kdaj imajo pri zakonskih pravnih stranke osobno priti pred sodnijo?

Na tožbo Božidara L. zoper Dragoilo K., naj se zakon med njegovim sinom Dragotinom in Dragoila K. za neveljaven izreče, je deželna sodnija v Pragi določila narok na 3. dan avgusta 1870 s tem ukazom, da imate obe stranki osobno priti.

K obravnavi 3. avgusta 1870 tožnik ni prišel, ampak je po svojem zastopniku prosil, naj se obravnava brez njegove osobne nazočnosti izvršuje.

Dne 31. avgusta 1870, do kterega se je narok preložil, je tožnik prišel osobno, ter prosil, naj se zaslišanje njegovega sina, ako bi se potrebno zdelo, po diplomatični poti opravi. Ta prošnja se je z odlokom od 6. avgusta 1870,

št. 20857 odbila in vrh tega še je družetu Dragotinu L. ukazalo, naj k odloženemu naroku osobno pride. (Opomniti je treba, da je Dragotin L. na otoku Kubi v Motanzas-u bival in da se za stanovanje tožnikovega očeta ni vedlo. Tožena supruga pa je prebivala v Hamburgu.)

Utok, kterega je Božidar L. zoper ta odlok vložil, je deželna nadsodnija z odpisom od 19. sept. 1870, št. 32013 odbila, ker §. 2. dvornega dekreta od 23. avgusta 1819, št. 1595 zb. pravos. postav, kateri po §. 13 istega dvornega dekreta tudi pri ravnanji zastran neveljavnosti zakona velja, izrekoma in brez izjemke, tedaj tudi brez obzira na način tožbinih dokazal predpisuje, da prepirajoči se stranki (v tem slučaju torej tudi veljavnost zakona spodbijajoči Božidar L.) osobno imate pred sodnijo priti.

Nadalje zahteva §. 14 gori omenjenega dv. dekreta tudi od obeh zakonskih, katerih se stvar v prvi vrsti tiče, torej tudi od Dragotina L. osobno nazočnost. Postavi pa, ktera je v svojih določbah tako jasna, se ne sme podrivati smisel, ktera bi njenim besedom nasprotovala.

Vsled prošnje Božidara L. za izvanredno dosojo je c. k. najvišja sodnija z odločbo od 6. decembra 1870, št. 14357 izrekla, da pri vvedeni in dalji obravnavi osobna nazočnost Dragotina L. za zdaj, in njegovega očeta Božidara L. v obče ni več potrebna. Razlogi: §§. 2, 3, 5, 13 in 14 dv. dekr. od 23. avgusta 1819, št. 1595 zb. pr. post. sicer ukazujejo, da prepirni stranki in celo maloletni družje k naročeni uredni obravnavi osobno priti morajo; ali Božidar L. je s tem, da je k obravnavi 31. avg. 1870 osobno prišel in obširno in vtemeljeno na zapisnik dal, da pri svoji tožbi ostane, tem postavnim predpisom že zadostil. Da pa bi k vsakemu naroku moral osobno priti, postava ne predpisuje in tudi ni potrebno. Ali tudi pri Dragotinu L., ki ni bil z tožbinim odlókom od 28. junija 1870, št. 16836, ampak še le s poznejšim odlókom od 6. avgusta 1870, št. 20837 povabljen, njegova osobna nazočnost za nadaljevanje obravnave za zdaj ni po-

trebna in sicer z obzirom na povedbe, ktere je njegov oče in postavni zastopnik pri naroku 31. avgusta 1870 dal na zapisnik, na njegovo bivališče na otoku Kubi, kamor se mu povabila težko vročujejo in od kodar tudi on težko priti more in konečno tudi gledé na to, da se njegove povedbe v poverjeni obliki po diplomatični poti zamorejo dobiti. Ako bi po stanji obravnave osobna nazočnost Božidara L. ali njegovega sina Dragotina pozneje vtegnila potrebna biti, še je vedno naročiti mogoče, kar je treba.

Hudodelstvo javne posilnosti po §. 87 kaz. post.

Dva osemnajstletna fanta sta na železnici, ki se je med Košicami in Boguminom delala in že tako daleč dovršena bila, da se je po njej sè samovozi in pri spravljanji peska tudi s hlaponi vozilo, nekega dne, ko sta ravno en samovoz prihajati videla, na šino zavalila blizo 6 štirjaških črevljev velik kamen z namenom, ktereja je eden storilcev pozneje sam obstal, da bi tem, ki so na samovozu bili in ktere sta onadva za pijane delalce imela, strah nagnala. Samovoz, na katerem se je več zemljemercev in tudi nekoliko gostov s hitrostjo dveh milj vsako uro peljalo, se je z vso močjo ob kamen zaletel in kviško poskočil, brez da bi iz šin zdrknil ali se kdo poškodoval, ker so samovoz z zavorom koj vstavili. Pri zaslišanji so zemljemerci izpovedali, da je za ljudi na samovozu vendar le bila nevarnost, ker na dotičnem mestu železnica črez več kakor en sežen visoki jez pelje in bi samovoz vsled zaleta lahko iz šin zdrknil in se z jeza prevrgel, kakor tudi eden ali drugi vsled nenadejanega zaleta se iz samovoza prekucnil. V preiskavo zarad hudodelstva javne posilnosti po §. 87 kaz. post. vzeta sta obdolženca, kterih eden je dejanje obstal, drugi pa tajil, trdila, da v ravnanji, ki se njima pripisuje, ni hudodelstva, ker je dejanje k večemu izviralo iz nagajivosti, nikakor pa iz hudobije, ktera je pri vsakem hudodelstvu potrebna.

C. k. okrožna sodnija v Ciešinu z rabsodbo od 6. dec. 1870 in c. k. moravsko-šleska deželna nadsodnija z rabsodbo od 8. marca 1871 ste spoznali oba obdolženca hudodelstva javne posilnosti po §. 87 k. p. za kriva iz sledečih bistveno pri obeh sodnijah enakih razlogov: V gori omenjenem dejanji je zapopadeno hudodelstvo §. 87 k. p., kajti vrh tega, da je eden obtožencev sam obstal, da sta pri dejanji imela namen une ljudi, ki so se peljali, postrašiti in da se je s tem nakana, kaki sovražnosti ugoditi, priznala (§. 83 k. p.), se mora misliti, da se tako dejanje ni le iz nagajivosti, temuč temveč iz hudobije storilo, ker velika nevarnost za telesno celoto ljudi v tem dejanji samem leži in je tudi v njem samem zapopadena hudobija.

Izvanredni priziv je c. k. najviša sodnija po §. 301 r. k. p. in po naj višjem sklepu od 28. februarja 1860 završla z rabsodbo od 27. aprila 1871, št. 5024.

Odgovornost lastnika voza za škodo, ktero voznik z neprevidnim voženjem napravi.

Hlapec Franceta S. je pri vožnji sena pri vhodu ulice v L. svetilnico poškođoval. Vsled tega je oskrbništvo plinove tvornice Franceta S. tožilo za odškodnino 10 gl. 28 kr.

C. k. mestn. odredj. okrajna sodnija v Inšpruku je z rabsodbo od 9. marca 1870, št. 2688 toženca obsodila na platež omenjene odškodnine; kajti toženec, akoravno bi v prvi vrsti hlapec moral škodo popraviti, je vendar le dolžen kvar, ktereга je hlapec napravil, nadomestiti in to iz tega vzroka, ker je po §. 1315 o. d. z. vsakdo dolžen, škodo nadomestiti, ktero je njegov nesposoben pooblastenec napravil in ker je po izpovedbah dveh nesumljivih prič po §. 211 sod. post. dokazano, da je toženčev hlapec, torej njegov pooblastenec, po lastni krivnji plinovo svetilnico poškođoval.

C. k. deželna nadsodnija v Inšpruku pa je z rabsodbo od 25. okt. 1870, št. 1519 prvosodnijsko rabsodbo spreme-

nila ter tožnika iz sledečih razlogov odbila: Po pravilu ustanovljenem v §. 1313 o. d. z., nihče ni odgovoren za tuje krivične dejanja, katerih se ni vdeležil. Točencu se torej za poškodbo ne more nalagati nobena odgovornost niti neposrednja, niti posrednja, ker v tem slučaju nobene v postavi odločene izjeme od pravila §. 1313 o. d. z. ni najti. Prvi sodnik je sicer mislil, da bi se izjeme §. 1315 o. d. z. držati moral; ali tu bi bilo treba, da bi tožnik dokazal nesposobnost hlapca, katerega je S. za voznika postavil.

Napazljivost v posameznem slučaju pa še blizo ne dokaže nesposobnosti katere osebe za kako opravilo in nobeden zaslišanih svedokov hlapca ni dolžil tolike nesposobnosti, ampak svedok G. je temveč izrekoma povedal, da je ravno ta hlapec po isti poti že večkrat brez opotikanja vozil, in da se je torej pripravnega skazal.

Iz ravno teh razlogov je c. k. najvišja sodnija nadsodnijsko rabsodbo potrdila z rabsodbo od 11. maja 1871, št. 13862 iz l. 1870.

Alj se ima ceniti in prodati tudi nezarubljeni del kmetije?

Katarini R. se je z odlokom od 19. junija 1868, št. 2198 zoper Janeza T., kmeta v B., dovolila zavoljo dolžnih 200 gl. s pripadki najprej le predznamba založne pravice na solast, katero je on pri kmetiji št. 46 v B. imel, in po tem vsled upravičenja na podlagi sodnijske poravnave od 26. okt. 1868, št. 4827 in odloka o položeni prisegi od 19. jan. 1871 vključba izvršbinega založnega prava. S prošnjo de praes. 13. avg. 1870 je Katarina R. prosila za izvršbino cenitev cele kmetije št. 46 v B. z ozirom na Janez T-ovo solast in c. k. okrajna sodnija v S. je izvršbino cenitev dovolila, kakor se je zahtevala. Kmetija se je cela precenila in na konci dotičnega zapisnika se je postavila opazka, da polovica najdene cele cenilne vrednosti ima veljati kot vrednost Janez T-ove solasti. Na to je prosila Katarina R. z vlogo de praes.

6. jan. 1871 zoper Janeza in Marjete T. za izvršbino dražbo cele kmetije št. 46 zavaljo terjatve 200 gl., ki je na Janez T-ovi solasti ležala.

C. k. okrajna sodnija v S. je prošnjo odbila, ker prošnica na solast Marjete T. pri omenjeni kmetiji ni dobila založnega (zastavnega) prava in ker so omejitve gledé kmetijskih posestev po postavi od 27. jun. 1868 in po deželni postavi za Česko od 20. dec. 1869, št. 152 srušene.

V utoku, kterega je Katarina R. zoper ta odlok vložila, je povdarjala, da moč postav ne sega nazaj in da se to tudi iz §. 2. postave od 27. jun. 1868, št. 79 d. z. razvidi, ki pravi, da ta postava pri dedovanjih, v kterih je dedšina že pred pripadla, kot je ta postava v moč stopila, nima veljati. Katarini R. se je že z odlokom od 19. junija 1868 predznamba na solast, oziroma na mišleno polovico Janeza T. pri kmetiji št. 46 v B. dovolila in s tem je ona dobila pravico, dano založnemu upniku po dvor. dekr. od 21. okt. 1796, št. 316 zb. p. post., po kterem morajo sovknjiženci ali zavarovano terjatev plačati ali pa pustiti, da se ne samo dolžnikov delež, ampak tudi druga mišlena polovica dolžnikove žene Marjete T., toraj cela kmetija št. 46 v B. da na izvršbino dražbo in prodajo. Dalje pa je tudi prašanje, ali je predpis dv. dekr. od 21. okt. 1796, št. 316 z. pr. p. vsled gori omenjenih dveh postav v obče svojo veljavo zgubil; kajti te postavi le določujete, da političnega dovoljenja več ni treba, kakor dozdej, med tem ko §. 4 postave od 20. dec. 1869 izrekoma veli, da omejitve, ktere so v postavah zasebnega prava vtemeljene, še zanaprej imajo veljati. Nazadnje še je Katarina B. povdarjala škodo, ktera bi iz prodaje take solasti upnikom in solastnici nastala.

C. k. deželna nadsodnija v Pragi je z rzsodbo od 28. febr. 1871, št. 6116 utok odbila, ker se je izvršnici cenitev samo zoper Janeza T. in le njegove solasti dovolila in se tedaj že zarad tega ne more prodaja cele kmetije na podlagi te cenitve dovoliti, brez obzira na prašanje, ali se kmetija gledé

na stavbe in dolgove, ki na nerazdelni posesti ležijo, brez pomislika sme deliti.

V najvišjem dvornem utoku še je izvršnica z obzirom na prvi utok navedla, da je c. k. okrajna sodnija izvršbino cenitev cele kmetije dovolila in opravila in da se je tudi sopošestnici Marjeti T. izvršbina cenitev naznanila.

Tudi c. k. najvišja sodnija je ta utok odbila; ker se izvršba le zoper Janeza T. žene in Katarina R. nima zoper Marjeto T. nobene izvršbine pravice. Dotična določba dv. dekr. od 21. okt. 1796, št. 316 z. pr. p. se naslanja ravno na načelo nerazdeljivosti nekdanjih kmetijskih naselbin in ta dvorni dekret zdaj nima nobene veljave več, ko so se vse prejšne postave, ki so svobodno deljivost takih zemljišč omejevale, po državni postavi od 27. junija 1868, št. 79 drž. zak. in po deželni postavi od 20. dec. 1869, št. 152 ob veljavo djale. Nazadnje pa tudi Katarina R. s tem, da je po odloku od 19. jun. 1868, št. 2198 za svojo terjatev dosegla zavarovanje na solasti Janeza T. v B., ni zadobila pravice, tudi ta delež, ki ga ima Marjeta T. pri tej kmetiji, vzeti v izvršbo.

(Razsodba najvišje sodnije od 9. maja 1871, št. 5582.)

Die Rechtsprechung

des k. k. österr. obersten Gerichtshofes in allen Zweigen der Civil- und Strafgesetzgebung je naslov II. delu knjige, ktero je v veliki osmerki na 426 straneh ravnokar izdal dr. Julij Šimkovsky, odvetnik v Macen-u na Doljneavstrijskem in ktere cena 3 fl. 50 kr. je primerna obširni zbirki raznih razsodeb najvišjega sodišča. — Priporočujemo to in vse poprejšne enake zbirke imenovanega marljivega izdavitelja slovenskim pravnikom in še enkrat izrečemo živo potrebo, da se preustroji naše najvišje sodišče in nadopolni z najboljšimi, znanstveno in dejansko zvedenimi pravniki vseh narodov cesarstva, da bodo njegove izreke vedno dosledne in

tako pravo vodilo za nižje sodnije. Do sedaj zapaženi omahljivosti pri razsojanji popolnoma enakih pravnih primerljejev se ne bode samo s tem odmoglo, da se odpravi izredni pravdni pregled, dopuščen po Najvišjem sklepu od 28. februarja 1860, kateri je nekoliko dela več nalagal, temuč take preuredbe je treba, da najvišja sodnija nikdar ne bi v potrebo prišla, premenjati dveh enakih rzsodeb nižjih sodnij.

Koliko goldinarskih kolekov je treba za zemljiščno-knjižne izpiske?

Naš list je že v 1. številki l. 1870 omenil, da se tu in tam v naši deželi pri zemljiščno-knjižnih izpiskih več goldinarskih kolekov rabi, kakor v drugih deželah, ako ravno je povsod ena in ista postava. Tudi letos se je o tem važnem in jako v našo možno segajočem predmetu v 4. in 8. številki govorilo. Te dni smo dobili v omenjeni zadevi napovedano ministerialno rzsodbo, ktero svojim čitateljem s tem priobčujemo.

Po tarifnem stavku 17 davšćinske postave od 9. februarja 1850 je za zemljiščno-knjižne izpiske treba od ene pole en goldinar koleka in čez 20 let je v velikih in bogatih deželah: Dolnje- in gornje-avstrijsko, Štajersko in menda tudi drugot navada bila, od vsake pole le en gold. rabiti, ako ravno se je potrdilo več samostalnih zemljišč enega in istega posestnika iz javnih knjig ene sodnije. Na tisoče in tisoče se tako stlaćenih in od vsake pole samo z enim gold. kolkovanih izpiskov nahaja pri vseh hranilnicah, pri varstvenih in dražbinih spisih omenjenih dežel. — Na dotično vprašanje je torej tudi odgovorilo c. kr. finanćno deželno vodstvo v Gradci tako le:

»Zahl 2109.

Dem Herrn Bittsteller zum Bescheide, dass die T. P. 17 des Gebührengesetzes für die Grundbuchsanzüge die Stempelgebühr pr. 1 fl. von jedem Bogen vorschreibt, ohne Bezeichnung, ob dieselben über eine einzelne oder über mehrere Realitäten (Grundbuchsnummern) desselben Eigenthümers lauten, daher der Vorgang der Grundbuchsämter in Steiermark, welche hiernach die Grundbuchsanzüge mit den erforderlichen Stempelmarken versehen, ausfertigen, korrekt ist und einen Anlass zu einer Verfügung im Gegenstande dieser Finanz-Landes-Direktion nicht bietet.

K. k. Finanz-Landes-Direktion, Graz am 8. März 1871. Reiner«.

Pri nas pa se zahteva od vsake zemljišćne številke en gold. in se na eno polo ali toliko goldinarskih kolekov dene, kolikor je zemljišč, ako ravno enega in istega posestnika samo iz enih javnih bukev spisano, ali pa se ne izdajajo skupni, ampak le od vsakega zemljišća posebni izpiski, pri čemur se porabi pri nas, kdor ima 9 zemljišćnih številk, kar se pri srednjih posestvih na Dolenskem gostokrat nahaja, in vknjizeb za 2 poli osemnajst goldinarskih šćempeljev, v omenjenih velikih in bogatih deželah pa v istem primerljeji samo dva taka šćempelja. Na Štajerskem se

nahajajo posestva enega gospodarja pod eno in isto okrajno sodnijo sè 20 samostalnimi kmetijskimi, goršenskiimi, trebeznimi in dominikalnimi številkami in ako se on oglasi pri kateri hranilnici za nekih sto gold. posojila, mora dvakrat svoj zemljiščni izpisek predložiti in zato se porabi, ako gre vse na eno polo, tudi le po en gold. štempelja, torej skupej dva gold., pri nas na Kranjskem pa bi se v ravno istem primerljeji moralo porabiti vsakokrat dvadeset gold., skupej torej štirideset gold. štempelja.

Ta čudna razlika nas je pripravila to zadevo spraviti do višjih oblastnij, da bi se za vse dežele enako rabila omenjena postava in povod k temu nam je dal v 1. številki »Pravnika« 1870 omenjeni kratki izpisek od poldruga strani, ki je dobil tri gold. štempelje, katerih še c. kr. knjigovodja v svetem strahu, da jih ne bi premalo bilo, ni pravilno bil stlačil, torej je na prošnjo, naj se vrneta preveč porabljenega dva gold. z zamembo novih dveh kolekov, odgovorilo c. k. finančno vodstvo v Ljubljani, kar nič omenivši o navedeni različni rabi v drugih deželah, tako:

»Nr. 1566 ex 1871.

Diesem Ansuchen kann keine Folge gegeben werden, weil die Stempelmarken auf dem zuliegenden Grundbuchsauszuge ddo. Sittich 15. März 1870 laut Befundes der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien vom 1. Februar 1871, Z. 4758 vorschriftswidrig auf der vorgeschriebenen Stelle des Textes aufgeklebt und wieder überschrieben worden sind. —

Die Beilage folgt zurück.

K. k. Finanzdirektion Laibach am 9. Februar 1871. v. Possaner«.

Ker se se po tej rešitvi ni vedelo, kako je kaj z načelom pri rabi kolekov v omenjenih primerljejih in se je le vedelo, da se v vsakem primerljeji toliko goldinarskih kolekov porabi hoče, kolikor zemljiščnih številk posestnik ima, ako je vsaka šla na eno samo polo, ker je za naprej tudi od vsake pole en gold. potreben, se je pri slavni c. kr. deželni sodniji prosilo za delni izpisek glede ene in iste terjatve vknjižene pri 4 zemljišnih enega posestnika v enih zemljišnih bukvalih in dobili smo sledeči odlok:

»Zahl 1165.

Nachdem die innerwähnte Forderung bei vier verschiedenen Realitäten einverleibt ist, müssten, um dem gestellten Ansuchen zu entsprechen, vier Grundbuchsextrakte angefertigt werden; da aber hiezu der vorgelegte Stempel per 1 fl. nicht genügt, wird der Herr Gesuchsteller angewiesen, vier Stempel à 1 fl. dem Grundbuchsamte beizubringen, worauf die gewünschte Ausfertigung erfolgen werde.

K. k. Landesgericht Laibach am 2. März 1871.

Isatić«.

Sedaj se je cela reč predložila c. kr. finančnemu ministerstvu in priložilo se je od več štajerskih sodnij dosledno samo na en goldinarski kolek stlačenih izpiskov po več številki enega in istega posestnika ter poudarjalo, da se ena in ista postava ima v vseh deželah enako rabiti, torej bi se, ako je kranjska navada prava, tudi v velikih in bogatejih deželah imelo po tej ravnati; ako pa je tamošnja navada postavna, kakor je tudi finančno deželno vodstvo v Gradci izreklo, bi morali tudi mi na Kranjskem deležni biti te jako zdatne olajšave.

Na to vlogo dobili smo sledeči odgovor:

»Z. 7256 de 1871.

Ueber diesen Recurs hat das hohe k. k. Finanz-Ministerium mit Erlass vom 23. Juni 1871, Z. 12888 Nachstehendes bedeutet:

Nach der T. P. 17 des Gebührengesetzes sind Auszüge aus den öffentlichen Büchern der Stempelgebühr von 1 fl. für jeden Bogen unterworfen.

Aus dem im Eingange des §. 32 des G. G. enthaltenen Grundsatzes ergibt sich von selbst die Folge, dass von jedem einzelnen Auszuge die Stempelgebühr besonders zu entrichten ist, und dass es nicht angehe, auf Einem Stempel die Auszüge aus mehreren Grundbüchern auszufertigen.

Wenn nun auch von den Gerichten gemäss der erhaltenen höheren Ermächtigung in einzelnen Fällen von der Strenge des obigen Grundsatzes abgewichen und unter Einem Stempel Auszüge aus mehreren Grundbüchern ausgefertigt werden, so kann doch daraus nicht für die Partei ein Rückvergütungsanspruch in dem Falle eintreten, wenn das Gericht diese mehreren Auszüge nach der obigen allgemeinen Regel zu behandeln, und hiefür die Stempel nach der Zahl der vereinigten einzelnen Auszüge zu verwenden findet.

Von der vorschriftswidrigen Verwendung der Stempelmarken von Seite des Grundbuchsbeamten fand das hohe k. k. Finanz-Ministerium für diessmal abzusehen.

Die Recursbeilagen folgen im Anschlusse zurück.

K. k. Finanzdirektion für Krain. Laibach am 30. Juni 1871.

v. Possaner«.

Sedaj bomo poskusili popraševati, kje se dobi »višje upravičenje za posamezne primerlje«, ker v drugih deželah prej ko slej vedno po stari ceneji navadi omenjene koleke rabijo.

Pravniška zastavica.

Ker se že 21 let izdava državni zakonik tudi v slovenskem jeziku, se potegujejo Slovenci za njegovo vvedenje v domače urade mislé, da je jezik z obzirom na slovstvo in na njegovo lastno gibčnost že zadostno razvit za veliko večino prav nezapletenih pravnih razmer in kakor je skušnja potrdila na Kranjskem, Primorskem in deloma tudi na Štirskem, ni v jeziku več nobene ovire, temuč le v osobah, ktere oskrbujejo dotična opravila. Nekoliko dobre volje pri nekterih in nekaj več marljivosti pri drugih, razun tega pa nekaj premestenj osoba in vse bode mahoma v že davno zazeljenem redu in nikogar še glava ne bode bolela, temuč dobrosrčni slovenski narod bode hvaležen nasproti prinesel svoje zaupanje in dotični opravljalniki bodo se v kratkem prepričali, da je strah zavoljo slovenskega jezika prazen bil. Pripoveduje se, da je poglavitni zadržek v pomanjkanji sposobnih ljudi; ker pa je znano, da so slovenski pravniki tudi na Nemškem, tukaj pa brez znanja slovenskega jezika drugi namesteni, torej se nudi zastavica:

Zakaj so slovenščine popolnoma zmožni pravniki na Nemškem v službah?

„Pravniki“ t. j. časniki za pravoznanstvo v slavenskih jezikih bodo vsled naravnih preuredb pravosodja in uprave v našem cesarstvu od leta do leta potrebniji, ker se bode sčasoma eno ko drugo narečje vvedlo v javno življenje, torej se že tudi 21 let izdajajo v teh državni zakoniki. Pozornost tudi slovenskih pravoznancev torej obračamo na predstoječe premembe, da se duševno v obilni meri vdeležijo dela, brez kterega ni napredka; sodnike in uradnike na Slovenskem sploh pa prosimo, naj ne prezirajo zahtevanja časa, da se vsakemu narodu ima pravica deliti in uprava vršiti v njegovem že zadostno razvitem jeziku, naj torej na svojo lastno korist zanikernosti slovó dajo in pograšano zaupanje, po tem mir in zadovoljnost vseh stanov se vrne spet v blagor domovine.

Dosihdob izhajajo »Pravniki« slovenski, hrvatski, česki in poljski; slovenski velja po pošti na leto 4 gl. 20 kr., hrvatski 6 gl., česki 6 gl. 80 kr. in poljski 6 gl. Ker ne samo strokovnjaki, temuč tudi drugi misleči državljani segajo po teh časnikih, je očitvidno, da je širje razprostriranje pravo- in državoslovnih vednosti za naš narod že koristno, in da se sploh razumeva terjanje časa po ustavni občinski in deželni samoupravi, resnični podlagi ustavne svobode.

Besednik pravniško-politični (terminologija) v slovenskem, hrvatsko-srbskem in nemškem jeziku se dobi v c. kr. državni tiskarnici na Dunaji za znižano ceno 50 kr., občni državljanski zakonik za 40 kr., in kazenski zakonik za 20 kr., vse tri knjige skupaj tedaj samo za 1 gl. 10 kr.; torej živo priporočamo tudi slovenskim županom, naj si jih priskrbé za to jako malo ceno in po večkratnem prebiranju takih reči se bode kmalu prva težava domačega uradovanja premagala.

Naimenovanja: G. Albert Levičnik je imenovan za c. kr. sodniškega pristava v slovenski Bistrici; g. Dragotin Kastelic pa ravno tako v Kočevji; g. Jožef Drenik, pristav v Brežicah, za c. kr. okrajnega sodnika v Zatičini.

Za nove naročnike še imamo vse letošnje številke in tudi nekatere cele iztise od lani po 1 gl. 30 kr. — Zaostala naročnina se naj blagovoli poslati ali pa te številke vrniti. — Komur ktera številka tega lista manjka, jo naj v nezapečatenem, poštnine prostem dopisu zahteva.

Obseg: Sodništvo (dalje). — O hudodelstvu težke telesne poškodbe (dalje). — Vvod v državljanski postopnik. — Prekana ali kupna pogodba? — Trgovski pomočnik v pravdi svojega gospodarja ni sumljiva priča. — Odškodovanje po golobih na polji stórnjene škode. — Dopolnitev ustne obravnave zavoljo pomanjkljivega zastopanja po sodniku. — Osočni prihod strank pri zakonskih pravadah. — Hudodelstvo javne posilnosti po §. 87. — Odgovornost lastnika voza za škodo. — Alj se ima ceniti in prodati tudi nezaruubljeni del kmetije? — Die Rechtssprechung des obersten Gerichtshofes. — Koliko goldinarskih kolekov je treba za zemljiščno-knjizne izpiske? — Pravniška zastavica. — Črtice.

Vredništvo „Pravnika“ in vrednikova odvetniška pisarna je na trgu sv. Jakoba št. 129 (v Virantovi hiši) 2. nadstropje.

Natisnil J. Rad Milic v Ljubljani.

